

Навчальна дисципліна «Основи композиції та кольорознавства»

Нормативна дисципліна: професійної підготовки

Редакція: 2022 рік.

Циклова комісія, за якою закріплена навчальна дисципліна: циклова комісія з дизайну

Викладач: викладач вищої категорії Банова Н.А.

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Підсумкова форма контролю: екзамен

Кількість аудиторних занять: 12 лекцій, 80 практичних.

Самостійна робота: самостійна робота складає 28 години. Самостійна робота здобувача відбувається впродовж 2, 3, 4 семестрів та складається з завдань підготовки до практичних занять.

Вид індивідуальної роботи: індивідуальні заняття, консультації, перевірка виконання індивідуальних завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Консультації: здійснюються викладачем впродовж семестру згідно розкладу.

Анотація навчальної дисципліни

Розвиток сучасної науки і техніки призводить до появи великої кількості нових предметних форм, зміни уявлень про прекрасне, творення принципово нового предметного середовища, оточуючого людину на виробництві, в побуті, системі торгівлі, сфері дозвілля. Завданням дизайнерів у таких умовах стає естетизація виробництва, предметно-просторового оточення людини загалом через створення різноманітних предметів, форма яких адаптована за конструкцією до людини та позитивно нею емоційно сприймається. Зроблені людиною предмети повсякденного попиту, житло, одяг, технічні пристрої та подібне повинні при спогляданні викликати приємні емоційно-почуттєві стани. Корисна технічна форма обов'язково має художньо збагачуватись, набуваючи внаслідок цього додаткову цінність - естетичну. Предмети, які оточують людину та якими вона послуговується, повинні бути принадними, приємними за кольором, щоб не викликати у неї психологічний дискомфорт, не понижувати її працездатність, не погіршувати самопочуття.

Мета дисципліни полягає в формуванні і розвитку у студентів образного художнього та колористичного мислення, емоційно-асоціативного творчого вирішення професійних завдань, вільне володіння кольором, розвиток професійної пильності дизайнера, розвиток уміння бачити в об'єкті характерні риси, формування і розвиток в студентів образного художнього мислення, засвоєння композиційної грамоти, розвиток творчого індивідуального сприйняття.

Завдання дисципліни:

- вивчення законів композиції;
- вивчення основних закономірностей композиції на площині;
- вивчення засобів гармонізації композиції;
- створення закінченого художнього твору відповідної спеціалізації;
- вивчення законів кольорознавства;
- вивчення колористичних законів, які характерні для різних видів дизайну.
- відображення невидимої(суб'єктивної) реальності;
- композиційне вирішення у заданому форматі;
- дотримуватись заданої просторової системи зображення;

Основні результати навчання

РН4. Застосовувати базові поняття, концепції, принципи, техніки і, технології дизайну в процесі створення об'єктів дизайну.

РН5. Знаходити оригінальні рішення поставлених професійних завдань самостійно або в співпраці у творчому колективі (групі), аргументуючи свій вибір.

РН7. Використовувати набуті знання, конструктивні критичні зауваження фахівців стосовно своїх творчих та навчальних результатів для фахового розвитку.

РН9. Зображувати композиційно-цілісні об'єкти дизайну засобами графічних технік.

PH14 Працювати автономно та/або в команді

Тематика та види навчальних занять

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують композиційне та об'ємно-просторове мислення, а також кольорознавчий профіль фахівця в галузі дизайну. Метою викладання дисципліни є набуття студентами сталої системи знань та вмінь з теорії композиції та теорії кольору для подальшого їх застосування при фаховому проектуванні, а також формування національно-свідомого фахівця з достатнім культурним рівнем, який відповідає вимогам міжнародних стандартів.

Загальний обсяг навчального навантаження дисципліни «Основи композиції та кольорознавства» на 1 – 2 курсах становить 4 кредити ECTS (120 годин, у тому числі аудиторних — 12 годин лекційних та 80 практичних занять, самостійних занять — 28 годин). Формою контролю є семестрові перегляди у 2 – 3 семестрах і екзамен у 4 семестрі. Темі і зміст практичних занять здійснюються у вигляді виконання практичних робіт в ручному вигляді. Велике місце в роботі студента повинні займати композиції, що виконані самостійно, які виховують навички творчого підходу до завдання. Самостійна робота студентів спрямована на розробку ескізів, виконання та завершення практичних завдань за зазначеною тематикою.

2 семестр

Практична робота 1. Тема. Форма і процес формоутворення. Образна композиція на основі абрису своєї руки [3, ст.11-21].

Самостійна робота – виконання ескізу образного рішення композиції на основі абрису своєї руки.

Лекція 1. Тема Колірний спектр. Основні та похідні кольори. Колірні пари. [4, ст. 60-69, 131-135]

Практична робота 2. Три формальні декоративні композиції на основі колірних пар. [4, ст.60-69, 131-135]. Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій.

Лекція 2. Світло та колір. Основні характеристики кольору: світлота, поняття колірного тону – різні аспекти. Світлотні градації одного кольору. Градації за світлотою кількох кольорів. Насиченість кольору. [4, ст.49-55].

Практична робота 3. Виконання градацій за світлотою в формальних декоративних композиціях – ахроматичні та поліхромні варіанти. [4, ст. 60-69].

Самостійна робота – виконання градацій кольору – пошук варіантів.

Лекція 3. Композиційний центр. Структурний рівень форми. Організація площини. Закон рівноваги. [2, ст.133-134, 1, ст.47-63].

Практична робота 4. Створення формальних композицій на організацію рівноваги [2, ст.114-117, 1, ст.47-63]. Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій.

Лекція 4. Динаміка і статика в композиції. Ознаки динаміки. Ознаки статичності. [1, ст. 38-43]

Практична робота 5. Створення формальних композицій з геометричних фігур: статика та динаміка [1, ст.38-43]

Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій на форматі А3.

3 семестр

Лекція 5. Закономірності композиційного формоутворення: симетрія і асиметрія [2, ст.106-114. 1, ст.47-54]

Практична робота 6. Створення формальних композицій з геометричних фігур: симетрія та асиметрія [2, ст.106-114. [1, ст.47-54].

Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій на форматі А4 з подальшим перенесенням обраного варіанту на формат А3.

Лекція 6. Види контрастів. Значення контрасту в системі художньої виразності [2, ст.118-122. 1, ст.47-54].

Практична робота 7. Створення формальних композицій на різні види колірних контрастів [2, ст.118-122. 1, ст.71-75].

Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій на форматі А4 з подальшим перенесенням обраного варіанту на формат А3.

Вибір колірної рішення.

Лекція 7. Закономірності композиційного формоутворення: єдність та супідрядність [2, ст.130-132. 1, ст.71-75].

Практична робота 8. Створення формальних композицій на різні види єдності та супідрядності [2, ст.130-132. 1, ст.71-75].

Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій на різні види єдності та супідрядності на форматі А4 з подальшим перенесенням обраного варіанту на формат А3.

Лекція 8. Колірні системи [4, ст. 148-176].

Практична робота 9. Створення формальних композицій в колірній системі чорний, білий, червоний [4, ст. 148-176]

Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій в колірній системі чорний, білий, червоний на форматі А4 з подальшим перенесенням обраного варіанту на формат А3.

Практична робота 10. Створення формальних композицій в колірній системі монохромія [4, ст. 148-176].

Самостійна робота – підбір в інтернеті зображень – маскарон. Перенесення зображення на формат А3 з урахуванням пропорцій та стилізації. Вибір хроматичного кольору та виконання замісів фарб.

4 семестр

Лекція 9. Закономірності композиційного формоутворення. Метр та ритм в композиції. [3, ст. 70-79, 1ї, ст. 64-65].

Практична робота 11. Створення метричних та ритмічних рядів (з 5-6 повторів), використовуючи геометричні мотиви або рослинні мотиви [3, ст. 70-79, 1, ст. 64-65]

Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій олівцем. Вибір ахроматичного рішення елементів. Вибір хроматичного рішення елементів. Перенесення елементів на формат А3.

Лекція 10. Пропорції. Золотий перетин.

[2, ст.85-96. 1ї, ст.76-84]

Практична робота 12. Створення формальних композицій в пропорціях золотого перетину [2, ст.85-96. 1, ст.76-84]

Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій в пропорціях золотого перетину на форматі А4. Вибір колірної рішення композицій. Перенесення обраних ескізів на формат А3.

Лекція 11. Особливості сприйняття кольору. Фізичні, фізіологічні та психологічні аспекти сприйняття кольору людиною. Фізіологічна дія кольору.

[4, ст. 87-125]

Практична робота 13. Створення формальних асоціативних хроматичних композицій на контрастні емоційні стани, використовуючи психологічні якості кольору [4, ст. 87-125]

Самостійна робота – виконання пошукових ескізів для формальних декоративних композицій на контрастні емоційні стани на форматі А4. Вибір колірної рішення композицій. Перенесення обраних ескізів на формат А3.

Лекція 12. Сучасна символіка кольорів. Колірні асоціації [4, ст. 148-176].

Практична робота 14. Закономірності взаємодії кольору в інтер'єрі. Колір і навколишні поверхні. [5, ст. 46-58]

Самостійна робота – виконати три ескізи інтер'єру з рішенням наступних завдань :

- 1 - довге і вузьке приміщення перетворити візуально в ширше і коротше;
- 2 - високе і широке приміщення зробити більше камерним;
- 3 - низьке і довге приміщення перетворити - створити ілюзію висоти і розширити його.

Ці вправи виконуються за допомогою зміни тону, кольору, рисунка поверхонь, що захищають, і лінійних форм в інтер'єрі.

Ескіз кожної композиції виконуються на одному листі. Можна використовувати колірний папір.

Практична робота 15. Створення творчої формальної композиції за допомогою різних технік [4, ст. 148-176]

Самостійна робота – виконати ескізи творчої формальної композиції. Вибрати техніку виконання.

Посилання на рекомендовані джерела

1. Голубєва О.Л. Основи композиції. М., «Искусство», 2004. 120 с.: іл.
2. Губарь Б.І. Композиція в дизайні. Одно-, дво- і тривимірний простір, Івано-Франківськ, 2011. 240с.; іл.
3. Костенко Т. В. Основи композиції та тривимірного формоутворення : навч.- метод. посіб.: Харків: ХДАДМ, 2003. 256 с.: іл.
4. Прищенко С. Кольорознавство, навчальний посібник, Київ, Альтерпрес, 2010. 354 с., іл.
5. Степанов Н.Н. Цвет в интерьере, Київ, Вища школа, 1985. 184 с., іл.

Умови допуску до підсумкового контролю

Підсумковий контроль знань і вмінь здійснюється шляхом перевірки наявності і виконання практичних робіт. Підсумковою формою контролю опанування і закріплення знань з дисципліни є заліковий перегляд, що проводиться по закінченню семестру. Загальна оцінка виставляється за результатом перегляду. На оцінку може позитивно вплинути творчий підхід студента до розробки і виконання робіт.

Підсумковий контроль

В організації навчального процесу під час вивчення дисципліни застосовують підсумкову форму контролю як розрахунок середньої оцінки з усіх поточних робіт для семестрового проміжного контролю, або проведення екзамену. Контроль виконується за критеріями у таблиці.

Оцінка за нац. шк.	ECTS	Критерії оцінювання виконання поточних практичних робіт
Відмінно	А	<p>Компонування: вдале розташування предметів, в аркуші присутня рівновага.</p> <p>Пропорції: пропорції предметів відповідають дійсності.</p> <p>Перспектива: рисунок побудовано згідно законів перспективи, відчувається простір.</p> <p>Тональні відношення: чітка градація тону від темного до світлого.</p> <p>Світлотінь: в предметах відчувається об'єм, просліджується світло, полиск, напівсвітло, напівтінь, тінь, рефлекс.</p> <p>Володіння матеріалом: майстерне володіння олівцями різної тональності, робота чиста.</p> <p>Узагальнення: виділення в роботі головного, другорядного, плановість.</p> <p>Завершеність: робота має завершений вигляд.</p>

Добре	В	<p>Компонування: вдале розташування предметів, в аркуші присутня рівновага.</p> <p>Пропорції: пропорції предметів відповідають дійсності, але мають неточності.</p> <p>Перспектива: рисунок побудовано згідно законів перспективи.</p> <p>Тональні відношення: чітка градація тону від темного до світлого.</p> <p>Світлотінь: в предметах відчувається об'єм, просліджується світло.</p> <p>Володіння матеріалом: використання олівців різної тональності.</p> <p>Узагальнення: виділення в роботі головного.</p> <p>Завершеність: робота має завершений вигляд.</p>
Добре	С	<p>Компонування: вдале розташування предметів, в аркуші присутня рівновага.</p> <p>Пропорції: пропорції предметів відповідають дійсності, але мають неточності.</p> <p>Перспектива: рисунок побудовано згідно законів перспективи.</p> <p>Тональні відношення: чітка градація тону від темного до світлого. Є деякі недоліки в штрихуванні</p> <p>Світлотінь: в предметах відчувається об'єм, просліджується світло.</p> <p>Володіння матеріалом: використання олівців різної тональності.</p> <p>Узагальнення: виділення в роботі головного. Є деяка дрібність в тональному рішенні другого плану</p> <p>Завершеність: робота має завершений вигляд.</p>
Задовільно	Д	<p>Компонування: відсутність рівноваги.</p> <p>Пропорції: незначні похибки.</p> <p>Перспектива: недоліки в побудові.</p> <p>Тональні відношення: незначні порушення, один тон попадає в інший.</p> <p>Світлотінь: незначні помилки.</p> <p>Володіння матеріалом: нерозуміння в виконанні роботи.</p> <p>Узагальнення: плутанина планів.</p> <p>Завершеність: окремі ділянки роботи не завершені.</p>
Задовільно	Е	<p>Компонування: відсутність рівноваги.</p> <p>Пропорції: значні похибки.</p> <p>Перспектива: недоліки в побудові.</p> <p>Тональні відношення: значні порушення, один тон попадає в інший.</p> <p>Світлотінь: незначні помилки.</p> <p>Володіння матеріалом: нерозуміння в виконанні роботи.</p> <p>Узагальнення: плутанина планів.</p> <p>Завершеність: окремі ділянки роботи не завершені.</p>
Незадовільно	FX	<p>Компонування: відсутність рівноваги, зображення виходить за рамки формату, або дуже мале.</p> <p>Пропорції: в роботі повний безлад, пропорції предметів не відповідають дійсності.</p> <p>Перспектива: відсутність побудови перспективи.</p> <p>Тональні відношення: відсутність тональних відношень,</p>

		робота сіра, невиразна. Світлотінь: відсутність об'єму, зображення площинне. Володіння матеріалом: нерозуміння в виконанні роботи. Узагальнення: відсутність плановості. Завершеність: більша половина роботи не виконана. Студент не опанував матеріал практичного і самостійного курсів. Представлена робота є незавершеною.
	F	Робота не виконана

Політика освітнього процесу

Активна участь в практичних заняттях, дотримання графіків виконання етапів практичних робіт та здачі готових, самостійна робота здобувача при підготовці до всіх видів аудиторних занять, присутність на консультаціях. Здобувачі зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності при виконанні практичних робіт, складання екзамену.

Робота, яка виконана після встановлених викладачем термінів, не приймається.

Під час всіх видів аудиторних занять здійснювати телефонні дзвінки забороняється.